

DE BIBLIOTHEEK IN 2023

LEZENSLUSTIG

het gaat allemaal om letters
en ontdekken
wat gebeurt

in het boek
in je hoofd

verander je één letter
dan wordt samenleven samenlezen
levenslust wordt lezenslust
dan wordt belevenis belezenis
en we zingen van
lang zal je lezen

het gaat allemaal om zinnen
en ontginnen
wat ontstaat

in het verhaal
in je wereld

en we lezen nog lang
en gelukkig

Merel uit Venlo

COLOFON

De Bibliotheek in 2023 is een uitgave van de Noord Oost Brabantse Bibliotheken

Tekstredactie: Annelies van Uden • Eindredactie: Germa van Hal • Ontwerp en opmaak: Marjon Grendel, 2VORM

Fotografie: Beeldbank Landelijke Huisstijl, medewerkers van de Bibliotheek, www.pexels.com, www.freepik.com

INHOUD

- 04 Voorwoord
- 06 Huisvesting
- 08 Collectie
- 10 Jeugd en jongeren
- 16 Volwassenen
- 22 Vrije tijd en erfgoed
- 24 Communicatie
- 26 Bestuur en organisatie



VOORWOORD

Mijn meest bijzondere leeservaring was dit jaar het boek 'Alkibiades' van Ilja Leonard Pfeijffer. Staand op de schouders van de geschiedenis geeft het je een blik op de toekomst. Met de cycli van een democratie en de rol van macht, milieu en communicatie. De uitweidingen over zeeslagen konden me niet altijd boeien, maar ergens moeite voor doen kan ook verrassende inzichten geven. Pfeijffer bezocht de Noord Oost Brabantse Bibliotheken en bracht zijn werk nog meer tot leven. Wát een schrijver.

Dit is wat goede verhalen doen: je meenemen in een andere wereld en je blik op de actualiteit verruimen. Dat gun ik iedereen en daar werken we met ons hele team aan. We bieden een collectie die boeit, verrast en informeert. Of het nu gaat over geschiedenis, toekomst, ontspanning of inspanning, lokale verhalen of onbekende werelden. De Bibliotheek is dichtbij.

In het afgelopen jaar gingen we door met de ontwikkeling van de maatschappelijk-educatieve bibliotheek. Met onze netwerkpartners brachten we het oefenen van basisvaardigheden voor iedereen binnen bereik. De DigiTaalhuizen zijn volop in beweging, de Informatiepunten Digitale Overheid bieden hulp en via cursussen geven we ruimte om te oefenen. De Bibliotheek is vraagbaak en wegwijzer.

De Bibliotheek wordt ook steeds meer benut als plek om te ontmoeten, te studeren, te ontspannen en eenzaamheid te ontlopen. Het wordt steeds drukker in onze vestigingen. Jong en oud vinden hun weg naar de Bibliotheek, die onderdeel is van de samenleving.

Samen met onderwijs en gemeenten werken we hard aan het repareren van achterstanden in basisvaardigheden, maar vooral ook aan het voorkomen daarvan. We moeten de krachten bundelen om met name het plezier in lezen te stimuleren. Daarin maken we flinke stappen. De Bibliotheek *op school* is voor steeds meer kinderen in ons werkgebied dichtbij.

Voor de organisatie betekenen deze ontwikkelingen heel wat. Het afgelopen jaar hebben we de bedrijfsvoering beter ingericht om ook zakelijk al onze diensten goed te regelen. Om nieuwe collega's te werven en een veilige digitale (werk)omgeving te creëren.

Dat we op de goede weg zijn blijkt uit de certificering van zowel de Noord Oost Brabantse Bibliotheken (NOBB) als geheel, als ook van de DigiTaalhuizen. Daar mogen we zeker trots op zijn.

De verbreding van diensten van de NOBB – naast maatschappelijke en educatief ook erfgoed en vrije tijd - vraagt binnen de gemeenten steeds vaker om een integrale aanpak met diverse beleidsdomeinen. Samen werken we vanuit de bedoeling, voor onze gebruikers.

Met een professioneel team, een inspirerend aanbod, een gezonde organisatie en goede samenwerking met onze partners zorgen we voor gedegen bibliotheekwerk, in de brede zin. Niet voor onszelf maar voor alle inwoners in ons werkgebied. Daar ligt ook onze uitdaging voor de komende jaren: er voor iedereen zijn. Dichtbij om ook de wereld ver weg (in tijd, afstand of beleving) te kunnen ervaren en beter te begrijpen.

Gio van Creij,

Directeur-bestuurder Noord Oost Brabantse Bibliotheken

Bibliotheken staan stevig in de samenleving. Bernheze, Maashorst, Meierijstad en Oss hebben vijftien bibliotheken en vijf servicepunten.

De Bibliotheek is voor steeds meer bezoekers een 'third place'. Een plek om te leren, werken, ontspannen en ontmoeten. Iedereen is er welkom, of je nu wel of geen lid bent. En online is de Bibliotheek altijd geopend.

Bernheze

Met hulp van een projectbureau zijn het bestuur van De Pas, De Eijnderic, de gemeente en de Bibliotheek opnieuw in gesprek over de mogelijkheid om in Heesch een multifunctionele accommodatie te realiseren.

Maashorst

De Bibliotheek in het Dorpshuis Zeeland is feestelijk geopend. De Bibliotheek Uden en huisgenoot Kunst & Co onderzoeken de mogelijkheden voor verduurzaming. Zij kijken ook naar een betere aansluiting op de centrumplannen. Verder zijn er plannen om een servicepunt te huisvesten in Het Wapen van Reek.

Meierijstad

Het plan om kleine kernen en wijken beter te bereiken met een mobiele vestiging is door de gemeente enthousiast ontvangen. Het Klanten Contact Centrum van de gemeente, in het Raadhuis in Schijndel, is voorlopig gesloten. De Bibliotheek heeft daarop haar openingstijden aangepast.

Oss

De Bibliotheek Oss verhuist in maart 2024 naar een tijdelijk adres zodat Theater De Lievekamp kan starten met haar verbouwing. Voor de nieuwbouw van Het Warenhuis in het Walkwartier is een strategische projectgroep gestart. Het Titus Brandsmalyceum, Centrummanagement, de Bibliotheek en de gemeente Oss werken daarin samen. De Europese aanbesteding voor de inrichting van Het Warenhuis is uitgebracht op basis van de plannen van architect Aat Vos. Naar verwachting wordt Het Warenhuis in 2025 opgeleverd.

Verder wordt de haalbaarheid van een bibliotheekvoorziening in het Dorpshuis in Geffen onderzocht en zijn in Ravenstein afspraken gemaakt om de Bibliotheek op te nemen in het nieuwe gemeenschapshuis Vidi Reo.



COLLECTIE

Als je aan de Bibliotheek denkt, denk je aan collectie. De collectie is onze grondstof. Boeken, kranten, en tijdschriften; fysiek en digitaal. Maar de collectie vind je ook in de programmering en in de expertise van medewerkers, die kennis uitwisselen met bibliotheekbezoekers.

In 2023 is het Collectiebeleid vastgelegd, met onder meer de criteria voor aanschaffen en afschrijven. En met de fundamentele keuze voor een team van collectioneurs, bewust geen solist. De collectioneurs weten wat er wordt uitgegeven, programmeren zelf activiteiten en geven inlichtingen in de Bibliotheken. Dat vertalen ze naar de collectie.

Om de diversiteit in de collectie te stimuleren, werken we samen met gastcollectioneurs. Boekenblogger Saraï van Well was de eerste. Zij stelde drie Young Adult-collecties samen, met nieuwe titels die op haar advies zijn aangekocht en boeken uit de bestaande collectie. De samenwerking haalde het landelijke nieuws van Bibliotheekblad.

Binnen het project 'Ik ben!' wordt door de Bibliotheek Oss en antidiscriminatiebureau RADAR aandacht gevraagd voor discriminatie en uitsluiting. Zes gastcollectioneurs lichten een deel van de collectie uit. Naïm uit Nistelrode bijvoorbeeld, die transgender is. En Zakiya die op haar twaalfde van Syrië naar Nederland vluchtte. De collectioneurs vertellen hun verhaal in de podcast die deel uitmaakt van het project.

Vrijheid van meningsuiting en het recht op persoonlijke ontwikkeling zijn belangrijke uitgangspunten; bij collectioneren en programmeren. Steeds vaker krijgen bibliotheken te maken met conservatisme en onverdraagzaamheid. De bedreigingen die kinderboekenschrijver Pim Lammers kreeg, waren reden om zijn werk, met context, onder de aandacht te brengen. Hij zorgde zelf voor een bijzondere avond in de Bibliotheek Veghel, waar hij vertelde over de uitdagingen binnen het veranderende kinderboekenlandschap en het belang van diversiteit in de kinderliteratuur.



“ Op wie ben ik?

Mama is op papa, papa ook op haar.

Mijn oma was op opa.

Mijn tantes zijn op elkaar.

Mijn broer is op een jongen uit zijn klas.

(In zijn dagboek stond ook op wie:
op Bas).

Meester Mark is, zo denken wij, op juf Marij.

Eva was gister op Nick, vandaag op Mo,
morgen op Rick.

Meltem is op Joeri, Jelle, Jelmer tegelijk.

Juul was op Faat, maar nu op Loek.

En ik?

Ik ben op zoek.

Pim Lammers – Kinderboekenweekgedicht 2023

Het hele jaar door organiseert de Bibliotheek activiteiten. Voor jong en oud. Over lezen, taal, boeken, burgerschap en actuele onderwerpen. De Bibliotheek is de plek waar iedereen kan vragen en vinden. De plek voor een leven lang ontwikkelen.

Voor- en vroegschools

Voor de jongste doelgroep heeft de Bibliotheek zich in 2023 gericht op de gezinsaanpak. Die kan de cyclus van laaggeletterdheid doorbreken, zodat ouders hun taalproblemen niet langer doorgeven aan kinderen. Hiervoor wordt samengewerkt met lokale ketenpartners als de GGD, kinderopvang, onderwijs, welzijn en gemeenten. En intern tussen de teams voor jeugd en basisvaardigheden. Projecten die bijdragen aan de gezinsaanpak zijn onder meer de BoekStartcoach, het DigiTaalhuis en de VoorleesExpress. In 2023 is een visiedocument over de gezinsaanpak geschreven, om het onderwerp breed te borgen.

Behalve de gezinsaanpak is de doorgaande leeslijn een belangrijke pijler. Ook in 2023 is er weer veel voorgelezen. Pyjamaparty, peuterquiz of voorleesontbijt: peuters en kleuters konden in alle Bibliotheken kiezen uit verschillende activiteiten tijdens de Nationale Voorleesdagen. Er was zelfs een voorlees- en zwemuurtje in het Golfbad Oss. Bij alle activiteiten stond het Prentenboek van het jaar 'Maximiliaan Modderman geeft een feestje' centraal. Groepen uit de kinderopvang en het basisonderwijs kwamen langs in de Bibliotheek of kregen voorleesvisite.

De speciale Voorleesfeesten in de Bibliotheek Zeeland, bij de opening in het Dorpshuis, konden rekenen op veel belangstelling. Er meldden zich steeds tussen de 30 en 50 kinderen voor een voorleesverhaal in combinatie met een activiteit als pannenkoeken bakken of een logeerpartij voor knuffels. De Voorleesfeesten zijn georganiseerd in samenwerking met lokale partners zoals de carnavalsvereniging.

De Bibliotheek op school (dBos)

Binnen 'de Bibliotheek op school' en 'BoekStart in de kinderopvang' wordt structureel samengewerkt met onderwijs en kinderopvang. Collectie en expertise staan centraal in deze programma's. Het kinderdagverblijf of de school krijgt een aansprekende, gevarieerde en actuele collectie. Daarnaast brengt de leesconsulent expertise over (voor)lezen. Leesconsulenten geven gastlessen, maar organiseren ook bijeenkomsten voor ouders of adviseren schoolteams bij vraagstukken over lezen.

In 2023 is het team leesconsulenten gegroeid tot zeven personen. Dit komt onder andere door het leesstimuleringsplan 'Oss Leest', waarvoor de gemeente Oss een grote impuls heeft gegeven. Daar kan nu structureel worden samengewerkt met alle kinderdagverblijven en basisscholen. Maar ook in de andere gemeenten groeit het aantal locaties. Dat zorgt er ook voor dat er een extra professionaliseringsslag heeft kunnen plaatsvinden binnen het team.

Samen bouwen we aan meer leesplezier. Een reactie uit het veld: "Tot nu toe heeft de samenwerking met de Bibliotheek ons een aantrekkelijke schoolbibliotheek opgeleverd met boeken die ervoor zorgen dat leerlingen meer plezier hebben in lezen. Ze vragen zelfs of het stillezen van 15 minuten naar 30 minuten per dag verlengd mag worden. De leesconsulent verzorgt inspirerende lessen, waarin we onder andere begrijpend lezen koppelen aan leesboeken. De leesconsulent heeft veel kennis en kan ons wegwijs maken in de wereld van jeugdliteratuur."

De Brabantse Netwerk Bibliotheken (BNB) organiseerden samen met Ons Middelbaar Onderwijs (OMO) een netwerkdag over het Leesoffensief Voortgezet Onderwijs in het Provinciehuis. De Osse burgemeester was een van de sprekers, want het integrale en preventieve leesbeleid van die gemeente dient als succesvol voorbeeld.



Jeugd

In het jaarplan voor deze doelgroep staat leesbevordering voorop. Door het jeugdteam is informatie opgehaald bij het primair onderwijs, zodat in het aanbod van de Bibliotheek beter ingespeeld kan worden op behoeften. Leerkrachten uit de regio kwamen naar Uden voor een lezing van kinderboekenrecensent Jaap Friso, bekend van de Grote Vriendelijke Podcast. Na zijn verhaal gingen de leerkrachten in gesprek met bibliothecarissen over bestaande en nieuwe gastlessen, projecten en bibliotheekbezoeken. Vooraf vond een online enquête plaats die door 67 leerkrachten werd ingevuld.

Leesmotivatie is ook het belangrijkste doel van 'Leesmiljonairs'. Het zomerleesproject werd in september feestelijk afgesloten. Kinderen die meer dan 500 leesminuten gespaard hadden, kregen een kaartje voor het magische Leesmiljonairsfeest in hun gemeente. Daar werden onder meer goochelworkshops gegeven. Niet alleen individuele lezers, maar ook scholen deden in de periode van 'Leesmiljonairs' mee aan een wedstrijd en konden een prijs winnen voor de beste boekentipposter.

'Bij mij thuis' was het thema van de Kinderboekenweek. Een onderwerp dat werd verwerkt in speurtochten, workshops en spelletjes. Op zondag 8 oktober was er in de Bibliotheek Nistelrode een aftrap voor het hele werkgebied met een creatieve middag. Kinderen konden meedoen aan voorleessessies en een rapworkshop. En er waren lokale activiteiten. In de Bibliotheek Uden bijvoorbeeld, waar meer dan 100 kinderen de voorstelling 'Bij de burens gluren' zagen.

Ook erfgoed en actualiteit spelen een rol in de jeugdprogrammering. Dit jaar was het 100 jaar geleden dat in Oss de eerste medicijnen werden gemaakt. Dat zette een ontwikkeling in gang die de stad heeft gevormd. Tijdens het Weekend van de Wetenschap konden kinderen de wetenschapper in zichzelf ontdekken in de Bibliotheek Oss en Museum Jan Cunen. Met proefjes, experimenten en workshops mochten zij ervaren hoe wetenschappelijke kennis wordt ingezet. Dat leverde bezoekers op uit de hele regio.

Digitaal burgerschap tot slot werd vertaald in het project 'Hackshield', een landelijk programma over cybersecurity voor kinderen van 9 tot 12 jaar. De Bibliotheek en de politie gaven op Osse scholen lessen over online veiligheid en kinderen konden de Hackshield-game spelen. De drie beste spelers werden in de Kinderboekenweek gehuldigd door de burgemeester. Daarvoor werden ze thuis in stijl opgehaald.



Jongeren

Ook in 2023 bleef het Leesoffensief speerpunt voor jongeren, met als doel het bevorderen van leesplezier en geletterdheid. Binnen de collectie is bewust ingespeeld op trends, vaak in samenspraak met het jongerenpanel. En de lokale samenwerking met onder meer het voortgezet onderwijs is structureel versterkt.

De eerste twee bijeenkomsten van Dungeons & Dragons in de Bibliotheek Uden waren een groot succes. Spelers leerden aan de hand van inspirerende boeken uit de bibliotheekcollectie hun eigen karakter te maken en kregen uitleg over het spel. Het jongerenpanel hielp bij de organisatie. De D&D-sessies kregen een vervolg in Oss. De bijeenkomsten zijn een mooie manier om 18- tot 30-jarigen te bereiken en met hen een community op te bouwen.

De Bibliotheek Uden ging een samenwerking aan met jongerenwerk en Trots54 voor het project MC Barz. Jonge talenten kregen in een workshop dichtbundels en boeken aangereikt, waaruit ze inspiratie haalden voor hun raps. Leden van het jongerenpanel maakten een foto-expositie met Trots54, die te zien was bij Kunst & Co en De Pul.

In mei kwamen twee Internationale schakelklassen naar de Bibliotheek Oss. De leerlingen testten de nieuwe interactieve rondleiding voor deze doelgroep. Dankzij hun uitgebreide feedback is de ISK-rondleiding dit schooljaar opgenomen in het onderwijsaanbod voor het voortgezet onderwijs.

Twee jongerenbibliothecarissen gaven eind augustus een presentatie op het internationale bibliotheekcongres IFLA, dat plaatsvond in Rotterdam. Ze vertelden erover het jongerenpanel van de Noord Oost Brabantse Bibliotheken en wat de panelleden voor onze organisatie betekenen.

Tijdens de landelijke Bibliotheekplaza tot slot werd collega Merel Kuitert uitgeroepen tot NBD Biblion 'Jeugdspecialist van het Jaar'. Merel, werkzaam in Maashorst, is volgens de jury "een creatieve krachtpatser, die leesplezier brengt naar jongeren in het voortgezet onderwijs, met activiteiten, advies en innovatieve ideeën." Merel kreeg een geldprijs, te besteden aan een project voor de jeugd- en jongerenafdeling.



VOLWASSENEN



De Noord Oost Brabantse Bibliotheken agenderen onderwerpen die een beetje schuren, die mensen aan het denken zetten. Het programma is een mix van activiteiten die mensen 'aan-', maar ook 'uitzetten'. Het is belangrijk om te laten zien hoe de wereld in elkaar zit, maar juist in deze tijd moet je ook ontspanning bieden.

Kennis en informatie

Ernest de Groot, klimaatburgemeester van Maashorst, was in aanloop naar de Provinciale Statenverkiezingen en de Waterschapsverkiezingen te gast in de Bibliotheek Uden.

De landschapsecoloog en loco-dijkgraaf vertelde over landschap, ruimte, water, natuur en klimaat. Hij legde verbanden tussen verdroging, herstel van biodiversiteit en klimaatverandering. Bijna 80 belangstellenden bezochten de gratis lezing.

Olaf Koens bezocht de Bibliotheek Oss. Hij sprak over zijn werk als correspondent in Oekraïne en zijn boek 'Alle Oekraïners die ik ken'. Nadat Rusland in 2022 buurland Oekraïne binnenviel, ging Olaf Koens er meteen heen om verslag te doen. Hij reisde langs frontlinies, veldhospitelen en mortuaria en sprak een groot aantal mensen. Deze ontmoetingen bundelde hij in zijn boek.

In de serie NEXT gaf journalist en wetenschapper Nikki Sterkenburg een lezing in de Bibliotheek Veghel. Ze vertelde over de nieuwe generatie radicaal- en extreemrechts waarover ze het boek 'Maar dat mag je niet zeggen' schreef.

Jan Bransen, hoogleraar filosofie van de gedragswetenschappen, sprak in Oss over goed onderwijs, het nut van examens en de waarde van een diploma. Hij schreef 'Gevormd of vervormd? Een pleidooi voor ander onderwijs'.

Naast schurende onderwerpen stond er ook ontspanning op het programma. In de Bibliotheek Uden was deze zomer de Tour de France op groot scherm te zien, met een collectiepresentatie over wielrennen. De eerste editie van sportcafé SportiviTijd in Heesch draaide om oud-volleyballer Bas van de Goor. Hij vertelde over zijn sportcarrière en zijn foundation voor diabetespatiënten.

Educatie en ontwikkeling

Leren is leuk en kan op een laagdrempelige manier. De Bibliotheek draagt bij aan een grotere zelfredzaamheid door in te zetten op taal- en digitale vaardigheden. Wat basisvaardigheden betreft ligt de focus op DigiTaalhuizen, DigiTaalpunten en Informatiepunten Digitale Overheid (IDO).

Het DigiTaalhuis helpt mensen om hun basisvaardigheden te verbeteren. De DigiTaalhuizen in Maashorst, Meierijstad en Oss zijn in 2023 gecertificeerd. Door intensieve samenwerking en de groei van de lokale Taalnetwerken zijn meer mensen bereikt met een uitgebreid aanbod, zowel NT1'ers als NT2'ers. Er kwamen meer bezoekers bij de taalcafés, de trainingen en digitale cursussen. Ook werden meer taalleerders gekoppeld aan een taalmaatje.

In 2023 is ook het Informatiepunt Digitale Overheid in alle Bibliotheken zichtbaarder geworden voor inwoners, gemeenten en netwerkpartners. De vragen aan IDO-medewerkers werden diverser en soms complexer, wat een goede samenwerking binnen het netwerk nog belangrijker maakt. Er werden bijna 300 IDO-vragen meer geregistreerd dan in 2022 en in de zomer werd de 3000ste IDO-bezoeker ontvangen. Vragen over DigiD kwamen het vaakst voor. Via het IDO zijn bezoekers geïnspireerd om zelf met hun digitale vaardigheden aan de slag te gaan.

Verschillende bibliotheken gaven in oktober het startsein voor DigiVitaler. De cursus van drie bijeenkomsten geeft uitleg over digitale zorg. Er zijn lessen over Thuisarts.nl, Apotheek.nl, gezondheidsapps en het digitaal patiëntenportaal van de huisarts. De laagdrempelige cursus is bedoeld om te informeren en vertrouwen te geven om te kunnen werken met nieuwe digitale instrumenten.

In de Week van Lezen en Schrijven, begin september, waren het DigiTaalhuis en IDO Maashorst op de weekmarkt in Uden. Collega's gingen, samen met wethouder Ramona Sour, in gesprek met bezoekers over basisvaardigheden. Dat leverde meer bekendheid op over het aanbod én nieuwe aanmeldingen. Taalnetwerk Oss organiseerde in dezelfde periode een kick-off voor professionals en vrijwilligers die te maken hebben met basisvaardigheden. En in de Bibliotheek Ravenstein werd op 13 september een DigiTaalpunt geopend. Dr. Jeanine van der Giessen gaf in Veghel een lezing over duidelijke taal in de zorg. Bijna 50 bezoekers sloten aan.

Op de eerste vrijdag van oktober, Nationale Ouderendag, werden in het land voorleeslunches georganiseerd. Het voorleeslunchverhaal, geschreven door Ronald Giphart, werd voorgelezen door onder andere Roelof Hemmen in verzorgingshuis Laarstede in Nistelrode. Bibliotheek Zeeland organiseerde een lunch met verpleeghuis Compostella en nodigde wethouder Jeroen van de Heuvel uit als voorlezer.



Lezen en literatuur

Het afgelopen jaar nodigden de Bibliotheken weer diverse auteurs uit, aansluitend op campagnes of actualiteit. Meestal in samenwerking met partners uit het netwerk.

In het kader van de landelijke Poëzieweek kwam dichter en schrijver Bart Chabot naar Oss. Hij droeg voor uit eigen werk en werd geïnterviewd. Verder waren er optredens van diverse dichters van het Poëzie Podium Oss en muziek van Paul Verschuur.

Drie jaar na zijn vlucht uit de boerderij waar hij jarenlang vastzat met z'n broertje en zusjes, vertelde Israël van Dorsten over zijn boek 'Wij waren, ik ben. Weg uit Ruinerwold'. De lezing in de Groene Engel in Oss, in het kader van de Boekenweek, trok ruim 120 bezoekers.

Voor de kick-off van de Thrillerweken vertelde Thomas Olde Heuvelt eind mei over zijn spannende boeken in Dorpshuis Zeeland. Van 'Hex', 'Echo' en 'Orakel' tot zijn nieuwste pageturner 'November'. Het publiek – 45 bezoekers – genoot van zijn verhaal en van de uitgebreide signeursessie.

Na het verschijnen van haar boek 'Dit gebeurt alleen in films: mijn gevecht nadat mijn vader mijn moeder vermoordde' was de Udense Sanneke Langendoen herhaaldelijk in het nieuws. In juni vertelde ze in de Bibliotheek Uden over haar persoonlijke ervaringen en haar optimistische levensfilosofie. Bibliotheek De Lage Beemden en de Noord Oost Brabantse Bibliotheken sloegen voor deze lezing de handen ineen.

In de Garnizoenskerk in Ravenstein werd in april de culturele middag 'Vogelvrij' gehouden, met literatuur, poëzie en muziek. Hoofdgast was schrijver en vogelaar Nicolien Mizée. 'Vogelvrij' was een samenwerking tussen de Bibliotheek Ravenstein, Stichting Cultuur Ravenstein, IVN Oss en Grave en Brabants Landschap. Aan de culturele middag waren een vogellezing en vogelwandeling gekoppeld.

In september vertelde Suzanna Jansen in een volle Bibliotheek in Schaijk over haar boek 'De omwenteling of de eeuw van de vrouw'. Suzanna Jansen is vooral bekend van 'Het Pauperparadijs'. In 'De omwenteling' legt ze de langzame, maar onvermijdelijke emancipatie van vrouwen bloot en laat ze zien hoe de genderverhoudingen van vandaag hun oorsprong vinden in het verleden.

Leezy Sunday Live is een nieuw initiatief van Boekhandel Derijks, Theater De Lievekamp en de Bibliotheek Oss om op zondagmiddag te genieten van interviews met prominente schrijvers, muzikaal omlijst door lokale helden. De eerste editie met schrijversechtpaar Özcan Akyol en Anna van den Breemer was meteen een groot succes.

Ilja Leonard Pfeiffer zorgde in oktober voor een uitverkocht huis in de Bibliotheek Uden. Een volle zaal luisterde geboeid naar zijn verhaal over de thema's van zijn nieuwste boek 'Alkibiades'. Een boek dat laat zien hoe belangrijk, en gelijktijdig kwetsbaar, democratie is. Joyce Römken, docent Nederlands aan het Udens College, interviewde de auteur.

Kunst en cultuur

In de eerste KunstKennismakers, in januari in de Bibliotheek Schijndel, vertelden de broers Kees en Erik van den Tillaart met passie over de Veghelse kunstschilder Paul Rink. Hun zoektocht leverde veel informatie op over werk, leven en nalatenschap van de schilder. KunstKennismakers is een samenwerking tussen de Bibliotheek en Kunstcollectie Meierijstad.

Het taal- en muziekcafé 'Woorden met Akkoorden' (WMA) is een nieuwe samenwerking tussen de Bibliotheek Meierijstad, Phoenix Cultuur en Cultuur Haven Veghel. WMA is een combinatie van muzikale en poëtische optredens, uitgevoerd door amateurs en professionals. Bij de eerste editie, tijdens de Nacht van de Noordkade, stonden de muzikale dichter Stuur, singer-songwriter May Maema, spoken word-artiest Onias Landveld en stadsdichter Rick Terwindt op het podium.

'Christus op de koude steen' is een afbeelding van een bijna naakte man, met de voeten gebonden en een doornenkroon op het hoofd. De beelden staan meestal in kerken, op kerkhoven en in kloosters. Winfried Timmers uit Heesch is erdoor geïntrigeerd. Hij gaf in september een lezing in de Bibliotheek Heesch over dit onderwerp. Hij bracht een tiental beelden, prenten en boeken mee. Het publiek gruwde én genoot van zijn verhalen.

Marcel Molle groeide op in Schaijk. Met zijn vader was hij lid van de plaatselijke fotoclub. Hij ging naar de fotovakschool in Den Haag en werd succesvol fotograaf. Ton Cruijssen ging in mei met hem in gesprek in dorps huis de Phoenix in Schaijk tijdens de geslaagde eerste editie van Uitvliegers.

Ontmoeting en dialoog

Bij de eerste editie van 'Bernhezer Buitenhof' in De Pas in Heesch was Mona Keijzer te gast. Tijdens het politiek café werd de nummer 2 van de BBB geïnterviewd door Marcel van Herpen. Bernhezer Buitenhof is een initiatief van de gezamenlijke politieke partijen en de Bibliotheek Bernheze.

In december telden de Bibliotheek Veghel en het Spectrum Schijndel af naar Kerst met een adventskalender van houten kastjes. In elk kastje, gemaakt in de werkplaats van Welzijn De Meerij, werden in tekst en voorwerpen herinneringen opgehaald aan bijzondere gebeurtenissen uit 2023.

In april kwam de jaarlijkse Cityrun Oss dwars door de Bibliotheek. Tijdens de Cityrun rennen hardlopers door belangrijke gebouwen in de stad.

Elke eerste donderdag van de maand komt een aantal fanatieke hakers samen in de Bibliotheken van Heesch en Heeswijk-Dinther om met elkaar te handwerken. Iedereen neemt zijn eigen werk mee en bij een kopje koffie of thee wordt gewerkt en bijgepraat. Bijzonder: de jongste is pas elf jaar. Een mooi voorbeeld van ontmoeting tussen verschillende generaties.



Bibliotheken verzamelen informatie om die aan zoveel mogelijk mensen beschikbaar te stellen. Dat doen de Noord Oost Brabantse Bibliotheken ook op het terrein van toerisme, recreatie, cultuur en erfgoed. Het gaat dan om informatieontsluiting op lokaal niveau, via Toeristische Informatiepunten in de Bibliotheken Maashorst en Meierijstad. En op de toeristische websites exploremaashorst.nl, bezoekmeierijstad.nl en trefhethinoss.nl. De Bibliotheek werkte in 2023 weer verschillende verhaallijnen uit voor de sites, door middel van storytelling.

Ook in de lokale programmering kwamen erfgoed en vrije tijd aan bod. Samen met DTV Nieuws en de heemkundekringen werd de serie 'Grep uit de geschiedenis van de gemeente Maashorst' gemaakt. Na de feestelijke voorpremière in de Bibliotheek Uden is het programma wekelijks uitgezonden op DTV Nieuws. De boekpresentatie over 'Grep uit de geschiedenis' met Adriaan Sanders trok ruim 70 belangstellenden.

Op een snikhete zondag in juni, tijdens festival 'Rooi Verbeeldt', nam metselkunstenaar Twan Verbakel twee groepen mee langs de mooiste voorgevels van Sint-Oedenrode. Daar vertelde hij over muizentandjes, korbogen en boerenvlechten.

En wat rookworst, de anticonceptiepill en vlees in blik met elkaar te maken hebben? Het zijn allemaal Osse innovaties. De Bibliotheek en het Stadsarchief organiseerden in oktober, de Maand van de Geschiedenis, een ode aan de uitvinder.

Stadsarchief Oss

Het Stadsarchief Oss heeft een historische beeldcollectie en organiseert educatieve projecten, lezingen en tentoonstellingen. De medewerkers enthousiasmeren bezoekers over de geschiedenis en vertellen (online) historische verhalen, zowel binnen als buiten het archief. Een aantal projecten van het Stadsarchief is opgenomen in de webshop voor het onderwijs van de Bibliotheek.

In maart kwamen tweede klassen van Hooghuis Zuid-West naar het Stadsarchief voor een project over de Tweede Wereldoorlog. De leerlingen maakten een speurtocht door Oss, langs onder andere oorlogsmonumenten en struikelstenen. In het archief bekeken ze een expositie en spraken ze met een dame die de oorlog heeft meegemaakt. Dit maakte veel indruk.

Het Stadsarchief coördineerde in september de Open Monumentendag voor de gemeente Oss. Een weekend lang waren zo'n 50 monumenten gratis te bezoeken, veelal met activiteiten zoals een wandeling, rondleiding of speurtocht. Er werden bijna 5.000 bezoeken gebracht. Het Stadsarchief nam voor het eerst ook de organisatie van de Open Monumentendagen in Bernheze op zich. Daar werden elf monumenten door bijna 3.000 geïnteresseerden bezocht.

Het afgelopen jaar heeft het Stadsarchief presentaties verzorgd over de lokale historie, onder andere bij de Volksuniversiteit 'Van boterwaag tot Unilever', in de Sint-Jozefkerk '100 jaar Karmelpastoraat' en de expositie '100 jaar Organon - Een logische geschiedenis van 'farma-stad' Oss'.

In oktober, de Maand van de Geschiedenis, organiseerden de Bibliotheek Oss, het Stadsarchief en historische kring 'De Werkende Mens' een drukbezochte avond in de Groene Engel rondom het landelijke thema 'Eureka'. Naast een lezing en quiz stonden poëzie en muziek op het programma.

Tot slot zijn twee audiovisuele producties gemaakt. De ene, in opdracht van Waterschap Aa en Maas, een serie over de religieus-historische locaties binnen de gemeente Oss in relatie tot de Peelrandbreuk. De andere een reeks voor het programma 'Gelukkig hebben we de foto's nog!', een coproductie met DTV.



COMMUNICATIE

In 2023 is het Communicatiebeleid van de NOBB vastgesteld. De waarden, kansen en ontwikkelingen van communicatie worden erin toegelicht.

Denken vanuit en met de beoogde gebruiker is een speerpunt voor het team communicatie. Het is ook de basis voor het provinciale project 'Samen groeien' van Cubiss, de provinciale ondersteuner voor bibliotheken. Bij twee kansrijke groei-doelgroepen worden behoeften opgehaald. Programmeurs, collectioneers en communicatiemedewerkers leren vervolgens hoe zij deze kennis kunnen benutten in hun werkzaamheden.

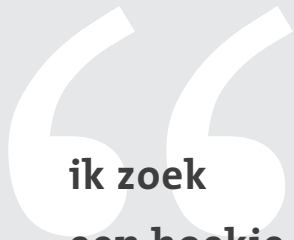
In maart is de LinkedIn-pagina van de NOBB live gegaan. Het aantal volgers groeide snel. De berichten hadden een bereik van 40.000 impressies en zorgden voor bijna 1500 reacties. Niet alleen van potentiële sollicitanten, maar ook van samenwerkingspartners. De NOBB profileert zich met vakinhoudelijke en onderscheidende berichten op LinkedIn als veelzijdige werkgever.

De Bibliotheken van Meierijstad maakten met Omroep Meierij de serie 'Lettertypes'. In tien afleveringen is te zien en te horen wat er in de Bibliotheek te beleven valt en hoe het er achter de schermen werkt. In de eerste aflevering, over het DigiTaalhuis, kwamen onder meer DigiSterker en Klik&Tik aan bod.

De Bibliotheek Heeswijk-Dinther kreeg bezoek van het NOS Jeugdjournaal. Kinderen uit het dorp bedachten een wensbus en de Bibliotheek faciliteerde hun activiteiten. Het gaat om eenvoudige wensen; deze keer werd een oudere dame verrast met een tochtje met de fluisterboot.

Als directeur-bestuurder van de NOBB kwam Gio van Creij uitgebreid aan het woord in het landelijke vakblad 'Bibliotheekblad'. Over haar visie op Bibliotheken, haar drijfveren en haar persoonlijke ontwikkeling.





**ik zoek
een hoekje
heel geheim**

**een plaatsje
in mijn huis**

**waar niemand
mij ooit
vinden kan**

**en in mijn ééntje
denk ik dan**

**weg zijn
en toch thuis**

Nannie Kuiper



BESTUUR EN ORGANISATIE

De Noord Oost Brabantse Bibliotheken zijn voor de komende vier jaar gecertificeerd door de Certificeringsorganisatie Bibliotheekwerk, Cultuur en Taal (CBCT). Deze onafhankelijke organisatie toetst de kwaliteit en toekomstbestendigheid van Openbare Bibliotheken. Na een intensieve audit van twee dagen bleek dat de NOBB deze zaken goed op orde heeft. Er zijn een paar verbeterpunten voorgesteld op het gebied van compliance. Die worden in de werkprocessen opgenomen.

Op verzoek van de Vereniging Openbare Bibliotheken neemt de directeur-bestuurder deel aan een landelijke stuurgroep om de nieuwe mbo- en hbo-opleiding voor bibliothecarissen mede vorm te geven en zo kennisoverdracht te borgen.

Collega Evi Savelkouls was betrokken bij de voorbereiding van het landelijke Congres Bibliotheken en Musea 'Samenwerking Loont' in Bolsward. Ze was tevens dagvoorzitter.

ICT

In 2023 is een Informatieplan ICT geschreven voor de NOBB, een combinatie van een beleidsplan met een investeringsplan. Looptijd van het plan is vier jaar, met jaarlijks een evaluatie en prioritering. Het plan is een leidraad voor het maken van verantwoorde keuzes over de inzet van ICT door de NOBB. Het gaat dan onder andere om het verminderen van risico's en kwetsbaarheden van de organisatie, een goede dienstverlening en een prettige werkomgeving.

Ook is de kantoorautomatisering vernieuwd. Hierbij moet je denken aan de hardware op alle werkplekken (zowel voor medewerkers, als ook de publiekspc's en pc's die gebruikt worden voor diverse cursussen) en diverse toepassingen (onder andere software).

Alle medewerkers zijn getraind, maar de omslag naar een andere manier van werken vraagt nog enige tijd en bijscholing.

Het systeembeheer was ondergebracht bij een externe partner, alleen alle lokale devices zijn in eigen beheer. In 2023 zijn de voorbereidingen getroffen voor het uitfasen van onze verouderde werkomgeving om in 2024 te kunnen overstappen op een nieuwe werkomgeving.

Daarnaast is een aanzet gemaakt tot een upgrade van onze beveiliging, die in 2024 wordt afgerond. Alle firewalls zijn vervangen en we werken met een 2 stappen authenticatie. Onze internetlijnen zijn vervangen. Het netwerk is nu volledig redundant, dat wil zeggen dat als de hoofdlijn van een vestiging uitvalt, de secundaire lijn de dienst automatisch overneemt. Wat betreft veilig internet is in 2023 publicroam ingevoerd. Dit is een wifi-netwerk met het hoogste beveiligingsniveau, bedoeld voor bezoekers die met hun eigen apparatuur willen werken of studeren in de Bibliotheek.

De NOBB heeft in 2023 besloten om mee te gaan doen aan de landelijke invoering van Single Identity voor bibliotheekdiensten. Dit betekent dat elke bibliotheekgebruiker voor het inloggen op het lokale bibliotheeksysteem en de landelijke digitale bibliotheekdiensten gebruik gaat maken van hetzelfde persoonsgebonden inlogaccount. Uitvoering van dit project vindt plaats in 2024.

Tenslotte is in 2023 een start gemaakt met een landelijk project om te komen tot één landelijk bibliotheeksysteem: Samen Digitaal Innoveren.

Personeelsbeleid

Dit jaar is het Strategisch Personeelsbeleid vastgesteld. Veranderingen in de wereld zijn daarin vertaald naar acties om toekomstbestendig te blijven. Ook zijn er afspraken gemaakt over het vacaturebeleid, opleidingen en hybride werken. Uit het medewerkersonderzoek bleek dat de afwisseling, creativiteit en vrijheid in het werk positief worden gewaardeerd. Collega's geven aan dat zij betekenisvol werk verrichten en dat ze goed op de hoogte willen zijn van elkaars plannen, vaardigheden en werkzaamheden.

Twee keer per jaar zijn er bijeenkomsten voor nieuwe medewerkers om elkaar beter te leren kennen. Ze krijgen informatie over het bibliotheekwerk in het algemeen en de NOBB in het bijzonder. De collega's van HR lichten praktische zaken toe en er wordt informeel met elkaar gesproken. Dit is ook een gelegenheid om te horen hoe nieuwe collega's de organisatie ervaren.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuimpercentage over 2023 was 3,61%.

Ondernemingsraad

2023 was een verkiezingsjaar voor de Ondernemingsraad. Er is afscheid genomen van één collega en er zijn twee nieuwe leden toegetreden. De OR bestaat op dit moment uit zes leden: Maaïke van der Burgt (voorzitter), Marjan Kouwenberg (secretaris), Maartje Kroeze, Eefje van Waes, Els Mutsaers en Wieteke Kamerling. Dit jaar vergaderde de OR zeven keer met elkaar en vijf keer met het bestuur. Er was een overleg met de Raad van Toezicht en een kennismaking met de nieuwe Arboarts.

Aan bod kwamen onder andere het opleidingsbeleid, strategisch personeelsbeleid, vacaturebeleid, communicatiebeleid, de klokkenluidersregeling en hybride werken. In april volgden de leden van de OR een training bij Schateiland en er werd gewerkt aan de speerpunten communicatie binnen de organisatie en werkdruk.

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht werkt volgens de principes van de Governance Code Cultuur. In 2023 was de Raad voor de directeur-bestuurder zowel toezichthouder als sparring partner. Dit tot tevredenheid van beide partijen.

Dat het goed gaat met de NOBB constateerde ook de auditcommissie na haar bezoek in het kader van de landelijke certificering Openbare Bibliotheken. Dat positieve oordeel mag met trots worden uitgedragen. Tegelijkertijd realiseert de Raad zich dat zeker in deze tijd, waarin de gemeenten zich voorbereiden op bezuinigingen, alert zijn belangrijk blijft.

De Raad van Toezicht vergaderde in 2023 zes keer en er waren werkbijeenkomsten waarin diverse locaties werden bezocht en medewerkers vertelden over hun werk en plannen. De vergaderingen werden voorbereid door de voorzitter van de Raad met de directeur-bestuurder en de bestuurssecretaris. Onderwerpen die aan bod kwamen waren onder andere de diensten die de NOBB verleent, grenzen stellen bij vragen van buitenaf, accenten die de Bibliotheek in de - nabije - toekomst wil leggen, de relatie met de verschillende gemeenten en personele zaken.

De Raad van Toezicht kent een auditcommissie die de financiële agendapunten voorbereidt en contact onderhoudt met de accountant. Daarnaast is er de remuneratiecommissie die als werkgever optreedt en naast het jaarlijkse voortgangsgesprek met de directeur-bestuurder regelmatig informele gesprekken voert over de gang van zaken. Ook voert de remuneratiecommissie twee keer per jaar een gesprek met de OR.

De Raad van Toezicht heeft haar eigen functioneren geëvalueerd en als voornemen uitgesproken werkbezoeken te doen in 2024, bijvoorbeeld naar collega Bibliotheken, aandacht te hebben voor compliance en mogelijke verdienmodellen en te bekijken of zes vergaderingen per jaar voldoen.

De leden van de Raad beschikken over de vereiste vaardigheden en kennisgebieden en zij hebben relevante netwerken. Ze worden benoemd voor een periode van drie jaar met de mogelijkheid om nog twee keer een periode te verlengen. Benoeming van nieuwe leden gebeurt aan de hand van een profielschets en een vastgestelde, heldere procedure. Er is een inwerkplan voor nieuwe leden en er is een rooster van aftreden. In 2023 was er geen sprake van belangenverstrengeling noch van incidenten. De Raad ontvangt voor haar werkzaamheden jaarlijks een vergoeding van € 1700,-. De voorzitter ontvangt een vergoeding van € 2000,-.

De Raad van Toezicht is in 2023 ongewijzigd gebleven en was op 31 december 2023 als volgt samengesteld:

Voorzitter: mevrouw E.J. Brendel

Functie: eigenaar Transforta, coachen, trainen & ontzorgen

Nevenfuncties: lid Raad van Toezicht Stichting Verkadefabriek 's-Hertogenbosch, lid Bestuur Praktijkschool De Rijzert 's-Hertogenbosch, lid Raad van Toezicht Scholengroep Scala Elshout

Vice-voorzitter: de heer J.M.M.E. van Amelsvoort

Nevenfuncties: vice-voorzitter Stichting MuzeRijk, secretaris Stichting Goeie Reis, secretaris Raad van Toezicht Kunst & Co

Lid: de heer A.A.H.J. van de Burgt

Functie: directeur bedrijfsvoering Het Hooghuis Oss

Nevenfunctie: geen

Lid: mevrouw J.J. Lauwen

Functie: advocaat

Nevenfunctie: lid Raad van Toezicht AVEM Kinderopvang

Lid: de heer H.A.A.J. van Rinsum

Functies: wethouder gemeente Deurne

Nevenfuncties: voorzitter Jeugdfonds sport & cultuur Brabant, voorzitter Omroep Meierij

Lid: de heer R.C.G.M. Sanders

Functie: eigenaar consultancybureau Imbuto (improve business together)

Nevenfuncties: voorzitter Stichting MuzeRijk, bestuurslid Stichting Uniek



Noord Oost Brabantse Bibliotheken
Postbus 815 - 5340 AV Oss
www.nobb.nl